

ת"פ 60892/01/13 - מדינת ישראל נגד סאגד אלעצם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 60892-01-13 מדינת ישראל נ' אלעצם

בפני כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

סאגד אלעצם

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד ג'ניה קליינמן

ב"כ הנאשם: עו"ד מוחמד מחמוד

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות פגיעה באתר עתיקות, לפי סעיף 37(א) לחוק העתיקות, התשל"ח - 1978 (להלן: "**חוק העתיקות**"), חפירה ללא רישיון חפירה כחוק, לפי סעיפים 9(א) ו- 37(ב) לחוק העתיקות, היזקים מיוחדים, לפי סעיף 453(ב)(2) לחוק העונשין התשל"ז- 1977 ושהייה בישראל שלא כדין, לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל התשי"ב- 1952.

2. ביום 5.7.11 בשעה 7:00, חפרו הנאשם ואחרים בעזרת כלי חפירה וגלאי מתכות באתר העתיקות הארכיאולוגי המוכרז "שלוחת השיירות", ובו שרידי מבנים עתיקים, בורות מים ומתקנים תת קרקעיים רבים, ומרבית הממצאים בו הם מימי בית שני עד לימי מרד בר כוכבא. החפירה גרמה לנזקים קשים לאתר ובכלל זה נגרם הרס לקורות המבנים, נפגעו השכבות הארכיאולוגיות בתוך השטח וכן נשברו קיר עתיק מהתקופה הרומית וכלי חרס עתיקים. הנאשם והאחרים התכוונו לשהות באתר העתיקות למשך מספר ימים ולשם כך הצטיידו במזרונים, מזון וציוד אישי לשהייה במקום. מפקחי היחידה למניעת שוד עתיקות ברשות העתיקות הבחינו בנאשם ובאחרים כשהם חופרים באתר. למקום הוזעקו מפקחים נוספים והחל מרדף אחר הנאשם והאחרים, אולם הם הצליחו להימלט. באותה עת שהה הנאשם בישראל ללא שהייה בידו היתר כניסה או שהייה כדין.

3. ב"כ המאשימה ביקשה לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם עונש הולם שבין שישה לשמונה- עשר חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה וקנס, תוך שהדגישה את הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוען של העבירות והנזקים הבלתי הפיכים שנגרמו לאתר העתיקות. ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה וביקשה לגזור על הנאשם עונש של שנת מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס משמעותי.

4. ב"כ הנאשם ביקש לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם עונש הולם המתחיל משירות לתועלת הציבור ומגיע עד שישה חודשי מאסר בפועל וביקש להימנע מלגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל, בשל חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה ועד הגשת כתב האישום, ומאז ועד לסיום ההליכים. ב"כ הנאשם טען כי בחלוף הזמן לא נפתחו כנגד הנאשם תיקים נוספים וכי כיום הנאשם נושא היתר כניסה לישראל.

5. הנאשם בדברו האחרון אמר כי הוא עובד בישראל בתחום הבנין, כי הוא נשוי ואב לשלושה ילדים, ומצפה ללידת ילדו הרביעי וכי כל מבוקשו הוא לפרנס את משפחתו בדרכים חוקיות. הנאשם ביקש את רחמי בית המשפט.

מתחם העונש ההולם

6. עבירת כניסה לישראל שלא כדין פוגעת בריבונות המדינה ובזכותה להחליט מי יהיו הבאים בשעריה, תוך מניעת כניסתם של מי שמהווים סכנה לבטחון המדינה או עשויים לפגוע בבטחון הציבור או בשלומם.

7. במקרה דנן, הנאשם נכנס לישראל שלא כדין לבצע עבירות פליליות עצמאיות ובכך פגע בשלום הציבור והגשים את אחת הסכנות שאותן נועד חוק הכניסה לישראל למנוע. למרבה המזל, העבירות שביצע הנאשם בהיותו בשטח ישראל לא כללו פגיעה בנפש או בגופו של אדם, ואולם משמעותן, כפי שיובהר להלן, היא גדולה, מעבר לגרימת נזק לרכוש בלבד. ומשכך, מידת הפגיעה בערכים המוגנים על ידי חוק הכניסה לישראל היא בינונית.

8. עבירת ההיזק והעבירות לפי חוק העתיקות שביצע הנאשם מגנות על ממצאים ארכיאולוגיים שהם נכסי ציבור שתכליתם לשמר ערכי תרבות היסטוריה ומורשת הארץ. על חשיבותם של ערכים אלה עמד בית המשפט העליון בפסק דינו בע"פ 5502/12 גולן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו 29.9.13):

"ממצאים ארכיאולוגיים הם קניין הכלל וחשוב שיישארו כאלה - להנאת הציבור כולו, לקידום הידע, ולשם שמירתם לטובת הדורות הבאים. זאת ועוד, חפירות בלתי מבוקרות והמסחר שבא בעקבותיהן גורמים לא רק לגזל של משאבים מתכלים ולהעלמתם מן הציבור, אלא גם לפגיעה בחקר ההיסטוריה והתרבות - בשל האופן שבו הן משבשות את חשיפתן המסודרת של שכבות היסטוריות המונחות באופן מוחשי זו על גבי זו."

9. במקרה דנן מידת הפגיעה בערכים המוגנים על ידי חוק העתיקות ועבירת ההיזק גבוהה. כפי שעולה מתוך הכרעת הדין, שהתבססה על עדויות וחוות דעת אנשי רשות העתיקות, הנזקים שגרמו הנאשם והאחרים לאתר העתיקות הם קשים, חמורים ובלתי הפיכים. מדובר בחפירה גדולה מבחינת היקפה, אשר הובילה לפגיעה בעתיקות עצמן ובקונספט הארכיאולוגי.

10. חומרת המעשים מתעצמת לנוכח העובדה העולה מתוך הראיות לפיה קדם להם תכנון מדוקדק-

הנאשם והאחרים הצטיידו בקפידה והגיעו לאתר כשבדיהם כלים רבים ששימשו אותם לחפירות ולאיתור עתיקות וציוד המאפשר שהיה בת מספר ימים במקום.

11. הנאשם חבר לאחרים לצורך ביצוע העבירות. לרוע המזל, הנאשם הוא היחיד שגורמי האכיפה הצליחו לתפוס ולבסס נגדו תשתית ראייתית מספקת לצורך העמדה לדין, ואולם העובדה כי כל היתר הצליחו להימלט ולא הועמדו לדין אינה מהווה שיקול לקולא בקביעת מתחם העונש ההולם או בקביעת העונש. כאן המקום להזכיר, כי טענת הנאשם לאכיפה בררנית נדחתה במסגרת הכרעת הדין.

12. בחינת הפסיקה מלמדת, כי בגין מעשים גזרו בתי המשפט עונשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נוספים. כך למשל ברע"פ 5216/15 **אלמטור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 29.7.15) אישר בית המשפט העליון עונש מאסר בפועל בן חמישה- עשר חודשים לצד רכיבי ענישה נלווים, אשר נגזרו על מספר נאשמים שביצעו מעשים דומים לאלה שביצע הנאשם ואף בנסיבות פחות חמורות; ברע"פ 8094/12 **אבו טיר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 7.1.14) אישר בית המשפט העליון עונש מאסר בן שבעה חודשים לצד רכיבי ענישה נלווים שנגזרו על נאשמים שביצעו עבירות היזק וחפירות באתר עתיקות, אך שהו בישראל כדין. וראו גם ת"פ (שלום י-ם) 3318/05 **מדינת ישראל נ' אלעד ואח'** (פורסם בנבו 9.8.05); ת"פ (שלום רמלה) 19634-06-12 **מדינת ישראל נ' אל עמלה ואח'** (פורסם בנבו 29.11.12).

13. לנוכח האמור לעיל, מתחם העונש ההולם את מכלול העבירות שבהן הורשע הנאשם נע בין שנים- עשר לעשרים וארבעה חודשי מאסר בפועל ולצד עונשים נלווים של מאסר מותנה וקנס.

14. הנאשם והאחרים פגעו באוצרות תרבות מתוך מניע של השגת רווח כלכלי. עובדה זו מחייבת ענישה הכוללת בתוכה גם רכיב כספי משמעותי, שתכליתו להבהיר כי ביצוע העבירות אינו כדאי גם מהבחינה הכלכלית. ברם, כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין התשל"ז-1977, אתחשב גם במצבו הכלכלי של הנאשם בקביעת גובה הקנס.

העונש המתאים לנאשם

15. הנאשם בן 30 ובגיליון הרישום הפלילי שלו הרשעה נוספת משנת 2015 בגין עבירות כניסה לישראל שלא כדין, הפרעה לשוטר, זיוף בכוונה לקבל דבר ושימוש במסמך מזויף ונגזרו עליו מאסר על תנאי והתחייבות. הגם שההרשעה הנוספת עניינה בעבירות שבוצעו לאחר ביצוע העבירות בתיק זה, הן בוצעו תוך כדי שהתנהל משפטו של הנאשם, ויש בכך כדי ללמד כי הליכים משפטיים שהתנהלו נגדו לא הרתיעו אותו מביצוע עבירות פליליות נוספות. עובדה זו מחייבת שקילת שיקולי הרתעה אישית שיבואו לביטוי בתוך מתחם העונש ההולם.

16. מובן כי אין לשקול לחובת הנאשם את תביעתו כי תובאנה ראיות להוכחת אשמתו. מנגד אין הנאשם זכאי להקלות שלהן זוכה מי שמקבל אחריות על מעשיו. אי קבלת אחריות על המעשים משמעותה במקרה

דנן גם העדר הכרה בפסול שבהם, ולצדה חשש שהנאשם ישוב לבצעם. עובדה זו מחייבת אף היא שקילת שיקולים של הרתעה אישית.

17. העבירות בתיק זה בוצעו בשנת 2011, ומאז חלפו כשבע שנים. כתב האישום הוגש בחודש ינואר 2013, כשנה וחצי לאחר ביצוע העבירות. דא עקא שהדבר אינו נובע משיהוי בטיפול המאשימה בתיק. כפי שעלה מתוך חומר הראיות ותואר בהכרעת הדין- עם גילוי העבירות, הנאשם והאחרים נמלטו מזירת העבירה והצליחו לחמוק ממפקחי רשות העתיקות שדלקו אחריהם. לאחר מכן נקטו אנשי הרשות בפעולות חקירה שונות לצורך גילוי זהותם של מבצעי העבירות ולאחר שהתבררה זהותו של הנאשם כאחד החשודים בביצוען, ננקטו פעולות לצורך איתורו. כתב האישום הוגש ימים ספורים לאחר מעצרו של הנאשם יחד עם בקשה למעצרו עד תום ההליכים. מאז הגשת כתב האישום ועד לסיום שמיעת הראיות חלפו מספר שנים, שעה שחלק מהדיונים נדחו בשל אי התייצבות הנאשם או מטעמים הקשורים בהגנה, חלק בשל אי התייצבות עדי התביעה או מטעמים הקשורים בתביעה, דיון הוכחות אחד נדחה בשל כך שנקבע ליום הבחירות לכנסת ושני דיונים נדחו בשל אילוצי יומני השופטים שדנו בתיק באותה עת. הגם שחלק מהזמן שחלף אינו רובץ לפתחו של הנאשם, לא ניתן להתעלם מכך שגם התנהלותו של הנאשם הובילה להתארכות המשפט. חלוף הזמן, אם כן, שבמהלכו ביצע הנאשם עבירות נוספות שבהן הורשע, אינו עומד לזכות הנאשם.

18. שקלתי את נסיבותיו המשפחתיות של הנאשם- היותו אב לילדים האחראי על פרנסת משפחתו. הגם שמובן כי גזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם עשויה לפגוע בבני משפחתו, לא מצאתי כי יש בכך כדי לאיין את יתר שיקולי הענישה ולהצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם.

19. מכלול הנסיבות שתוארו מוביל למסקנה כי יש לגזור את עונשו של הנאשם בחלקו האמצעי של מתחם העונש ההולם, ברם אמנע מלעשות זאת, ולא אחרוג מעבר לעונש שלו עתרה המאשימה, המצוי בתחתית המתחם.

20. אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שנים- עשר חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו, מיום 25.1.13 ועד יום 4.2.13.

ב. ארבעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר שלא יעבור עבירה לפי חוק הכניסה לישראל התשי"ב-1952.

ג. שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר שלא יעבור עבירה מסוג פשע לפי חוק העתיקות.

ד. חודשיים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר
שלא יעבור עבירה מסוג עוון לפי חוק העתיקות.

ה. קנס בסך 6,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום
2.12.18.

זכות ערעור לבית משפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"א תמוז תשע"ח, 24 יוני 2018, בנוכחות הצדדים.